

Psykologisk bedömning - vägledning

**Inför ansökan om elevs rätt att läsa enligt någon
av den anpassade grund- eller gymnasieskolans
läroplaner**

Innehåll

Innehåll	2
När ska vägledningen användas?	3
Psykologbedömningens syfte	3
Psykologutlåtandets innehåll	4
Personuppgifter	4
Bakgrund och frågeställning	4
Metod	4
Anamnes	4
Resultat	5
<i>Begåvningsstestning</i>	5
<i>Adaptiv förmåga</i>	5
Analys och bedömning	5
<i>Diagnosticering</i>	5
Rekommendationer	5
Datering och underskrift	5

När ska vägledningen användas?

Detta är en vägledning till psykolog som ska göra en psykologisk bedömning som en del av en enhetlig utredning inför prövning av barns rätt att läsa enligt någon av den anpassade grund- eller gymnasieskolans läroplaner i Örebro kommun. I denna vägledning beskrivs vilka delar som behöver ingå inför ställningstagande till diagnos intellektuell funktionsnedsättning. Beroende på i vilken verksamhet utredande psykolog finns kan journalsystem och därmed utlåtanderubriker variera. Denna vägledning syftar till att beskriva vad som bör ingå i psykologutlåtandet för att det skall hålla för läroplansprövning i Örebro kommun.

Psykologbedömningens syfte

Den psykologiska bedömningen skall svara på om barnet uppfyller kriterierna för diagnos intellektuell funktionsnedsättning. Den psykologiska bedömningen är en av fyra som ligger till grund för ansökan om läroplansbyte. De övriga är pedagogisk, social och medicinsk bedömning. Den pedagogiska bedömningen ska ge svar på vilka förutsättningar barnet får i lärmiljön och vilka förutsättningar barnet har att med stödinsatser klara kunskapskraven i skolan. De sociala och medicinska bedömningarna syftar till att utesluta förklaringar eller behandlingsbara orsaker till de svårigheter som framkommer i pedagogisk respektive psykologisk bedömning. När de fyra bedömningarna är färdigställda genomförs en teamanalys inför ansökan om prövning hos kommunens myndighetsavdelning. Utredande psykolog fastställer diagnos intellektuell funktionsnedsättning självständigt i sin bedömning alternativt efter genomförd teamanalys. För elever i Örebros kommunala grund- och gymnasieskolor ska kommunpsykolog delta vid teamanalys. Detta gäller oavsett om psykologisk bedömning är genomförd av Örebro kommun eller annan verksamhet.

Psykologutlåtandets innehåll

Psykologbedömningen sammanställs i ett utlåtande, nedanstående innehåll bör ingå. Utlåtandets ordning, rubricering och formulering kan variera utifrån verksamhet och enskild psykolog. *Om psykologen gör avsteg från praxis är det viktigt att detta motiveras* (exempelvis väljer att inte begåvnings testa, väljer test för yngre normgrupp, inte inhämtar information om adaptiv funktion både kvalitativt och kvantitativt, endast intervjuar en vårdnadshavare vid växelvist boende).

Personuppgifter

Barnets fullständiga namn och personnummer samt vårdnadshavares namn.

Bakgrund och frågeställning

En beskrivning av vad som föranlett utredningen, tidigare stödinsatser, redogörelse för eventuella tidigare utredningar, tidsperiod för aktuell psykologbedömning och frågeställning. Utredningens frågeställning styr metodval och besvaras under rubrik ”Bedömning”, se nedan.

Metod

En beskrivning av informationskällor, test och skattningsskalor samt genomförande (exempelvis tolk, deltagare). Vid val av test och skattningsskalor bör man utgå från bästa tillgängliga normering och senaste utgåva.

Anamnes

Anamnesen bör innehålla uppgifter om nedanstående:

- Gravitet, förlossning och nyföddhetsperiod
- Tidig utveckling
- Medicinsk historia
- Eventuella övriga funktionsnedsättningar och vårdkontakter
- Hereditet
- Eventuella traumatiska händelser, skador eller sjukdomar som kan påverkat utvecklingen negativt
- Barnets familjesituation (familj, bostad, nätverk, sociala stödinsatser, föräldrars skolbakgrund)
- Förskole-/skolsituation
- Kommunikation (språkutveckling, social kommunikation, modersmål, eventuella språkbyten, inläring av det nya språket)
- Motorik
- Samspel
- Fysisk hälsa (sömn, mat, syn, hörsel etc.)
- Psykisk hälsa
- Exekutiva funktioner
- Adaptiv förmåga
- Fritid och intressen

Resultat

Begåvningsstestning

Beskrivning av testsituation (testmiljö, närvarande, eventuella avsteg från manual, användande av tolk). Observation av barnets beteende i testning (koncentration, kontakt, följsamhet, förståelse av instruktioner). Samtal och testning bör genomföras på barnets starkaste språk (vid behov ska alternativ kompletterande kommunikation användas).

Beskrivning av testresultat inklusive normgrupp, indexresultat, kvalitativa beskrivningar av testresultat liksom kvantitativa mått genom konfidensintervall och/eller percentil.

Adaptiv förmåga

Beskrivning av barnets adaptiva färdigheter inom ett flertal miljöer.

Beskrivning av normerade resultat från skattningsskalor inklusive normgrupp, indexresultat, kvalitativa beskrivningar och kvantitativa mått genom konfidensintervall och/eller percentil.

Analys och bedömning

Analys av ovanstående resultat i förhållande till varandra och till anamnesen. Bedömning av resultatens tillförlitlighet och samstämmighet mellan olika informationskällor.

Differentialdiagnostiska resonemang utifrån fastställda eller misstänkta övriga funktionsnedsättningar. Överväganden i relation till fynd som framkommit såsom trauma, kulturell och språklig bakgrund samt psykiskt mående. Om någonting framkommit som skulle kunna kullkasta diagnos intellektuell funktionsnedsättning bör detta resoneras kring.

I bedömningen tar utredande psykolog ställning till utredningens frågeställning.

Val av diagnosmanual samt redovisning av vilka diagnoskriterier som bedöms vara uppfyllda liksom resonemang kring svårighetsgrad.

Diagnosticering

Manual, diagnoskod, diagnosnamn samt svårighetsgrad av intellektuell funktionsnedsättning.

Rekommendationer

Vid ospecificerad intellektuell funktionsnedsättning skrivs rekommendation om uppföljning.

Datering och underskrift

För att utlåtandet skall vara fullständigt behövs datering samt psykologens underskrift och kontaktuppgifter.